

ÍSLENSKI ALPAKLÚBBURINN

NR. 14 — JAN. '80

Útgefandi ÍSLENSKI ALPAKLÚBBURINN, félag íslenskra áhugamanna um fjallamennsku, pósthólf 4186, Reykjavík, Ísland.

Blað þetta kemur út í byrjun annars hvers mánaðar, efni í það þarf að berast ritnefnd fyrir 15. næsta mán. fyrir útkomu blaðsins.

Stjórn ÍSALP:

Formaður: Guðjón Ó. Magnússon, s. 36059.
Gjaldkeri: Erlingur Thoroddsen, s. 19828, vinna 83599.
Ritari: Ingvar Teitsson.
Varaformaður: Helgi Benediktsson, s. 21027, vinna 12045.
Meðstjórn: Björn Vilhjálmsson, s. 16543.
Magnús Guðmundsson, s. 30214.

Ritnefnd:

Ábyrgðarm.: Ingvar Teitsson.
Aðrir í ritnefnd: Einar Steingrímsson, s. 21601, vinna 24400
Magnús Guðmundsson.
Sighvatur Blöndahl, s. 44689, vinna 10100.
Snævarr Guðmundsson, s. 85070
Snorri Egiðsson, s. 31293.

Ferðanefnd:

Einar H. Haraldsson, f. 75694.
Guðjón Ó. Magnússon.
Einar Steingrímsson.
Torfi Hjaltason, s. 24726.

Húsnefnd:

Björn Vilhjálmsson.
Sighvatur Blöndahl.
Magnús Danielsen, s. 37227.

EFNI BLAÐSINS:

Frá stjórninni	3
Félagsstarfið	4
NV-veggur Skessuhornsins	6
Leiðarvísir ÍSALP nr. 8 - Skessuhorn	10
Tindurinn	16
Fjallaannáll - 1. grein	18
Ein frægðarför.....	22
Þverártindsegg - Kálfafellsdalur	24
Willi Unsoeld	28
Ferðir og fundir ÍSALP	30

Forsíðumyndin: Skessuhorn, ljósm. Sighvatur Blöndahl.

Offsetvinna: Repró.

Prentun: Formprent sf.

Vélritun: Gerður Helgadóttir.

Frá stjórninni:

Í Tindfjöllum er án efa að finna einna bestu aðstæður til vetrar-fjallamennsku hér á landi. Þar eru margar skemmtilegar snjóklifur-leiðir og ótal möguleikar fyrir fjallamanninn, að ekki sé minnst á náttúrufegurð, því að fáir staðir á landinu jafnast á við Tindfjöll í því tilliti. Þar að auki er fært í Tindfjöll allt árið og tveir góðir skólar eru opnir öllum fjallamönnum, annar þeirra í umsjón Alpaklúbbsins. Félagar: Ég skora á ykkur að leggja land undir fót í vetur og nota þessa aðstöðu, sem landið býður upp á. Þið munuð ekki sviknir af því.

Fyrir stuttu var sagt frá því hér á síðunni, að til stæði að fá hingað til lands á vegum klúbbsins MacInnes, fjallakappann heimspekkta. En því miður virðist það fylgja frægum köppum að þeir eru alltaf uppteknir og svo virðist að MacInnes sé enn of bundinn í háfjallaleiðangrum og við ritsmíðar til þess að hann hafi tíma til að heimsækja okkur. Kannski sér hann sér fært að koma seinna.

Á opnu húsi nú í haust stóðu tveir félagar upp og tóku til máls. Voru þeir stórhneykslaðir yfir því að á ákveðnum stað rétt fyrir utan bæinn hafði einhver "stórborgarmaður" skilið eftir rusl, glerbrot og fleira. Tek ég eindregið undir orð þeirra: "Sérhver maður sem gerir sig sekan um slíkt á ekki rétt á því að ferðast um óbyggðir landsins". Étla ég að vona að allir í klúbbum geri sitt til að setningin: "Landið er fagurt og frítt" haldi gildi sínu.

Framvegis er við tökum á leigu rútu í ferðum okkar verður nauðsynlegt að krefjast a.m.k. 50% af áætluðu fargjaldi fyrirfram. Þessi 50% eru óafturkræf enda þótt þátttakandi forfallist.

Ein nýbreytni er í næstu ferða-áætlun. Þar eru tvær ferðir á boðstólum þar sem þátttaka er bundin við lágmarkskunnáttu eða reynslu í fjallamennsku. Ferðin á Eyjafjallajökul 21.-23. mars er fyrir þá, sem hafa tekið þátt í a.m.k. þremur námskeiðum klúbbsins eða öðrum sambærilegum námskeiðum. Hins vegar eru kröfur fyrir ferðina á Helgrindur 7.-9. mars mun strangari. Umsjónarmennirnir, Helgi, Björn og Magnús, dæma um hæfni manna til fararinnar. Hæfnisúrskurður þeirra er endanlegur, enda er ráðgert að vera á "alvarlegum" slóðum og er áætlað að fara leiðir, sem aðeins eru færar reyndum mönnum. Ef þessi tilraun tekst vel munum við halda þessu áfram.

Að lokum ætla ég aðeins að nefna eitt atriði. Farið eftir ábendingum Magnúsar Hallgrímssonar í grein hans "Snjóflóð og fjallaferðir", sem birtist í síðasta hefti Ísalp. Þar var margt ágætt ritað, sem gott er að hafa hugfast.

Góða ferð í vetur.

Guðjón Ó. Magnússon

Félagsstarfið

Tindfjallaferðin var farin helgina 16.-18. nóvember síðastliðinn og það voru glaðir og reifir félagar, sem héldu á vit fjallanna í þetta sinn. Sjaldan eða aldrei hefur verið eins rúmt um menn í farkostinum, en það var 60 manna rúta, sem flutti hópinn, sem taldist vera 13 manns.

Þeir, sem voru með skíði hlökkðu mikið til að stíga beint á þau við bæinn Fljótsdal og flýttu sér upp í Efstaskála og stínga þá af, sem ekki höfðu slíkt undir iljum.

Það hafði snjóað gífurlega á höfuðborgarsvæðinu og voru það því ekki lítill vonbrigði þegar í Fljótsdal var komið seint á föstudagskvöldi, að þar var varla snjókorn að finna. Ekki var talið ráðlegt að leggja af stað upp í

skála þá um kvöldið, svo nóttinni var eytt í Farfuglaheimilinu á staðnum.

Morguninn eftir hafði veðrið heldur lagt, en þó var rembingur í Kára. Hópurinn lagði af stað skömmu fyrir hádegi, en tveir urðu eftir. Eftir um það bil fjögurra tíma göngu skriðu þeir síðustu inn í Tindfjallasel. Var veðrið þá orðið ansi vont, hávaðarok og skafrenningur. Hópurinn ákvað að vera þar, en þeir héldu upp í Efstaskála. Mikið fjör var í Tindfjallaseli þetta kvöld. Menn skemmtu sér með sögum og miklum "aftansöng". Var talað um að halda ætti árshátíð Ísalp uppi í Tindfjöllum og ef menn fá eins mikinn innblástur og þetta kvöld þarf ekki að kvíða leiðinlegri árshátíð.

Glatt á hjalla í Tindfjallaseli

Á skíðum í Tindfjöllum

Félagsfundur var haldinn miðvikudaginn 28.11. síðastliðinn. Sýnd var breska kvikmyndin "The Hardest Way Up", en hún fjallaði um breska leiðangurinn, sem sigraði hina bröttu suðurhlið Annapurna í Himalayafjöllum. Þótti mönnum myndin fróðleg og skemmtileg í besta lagi. Auk þess var rætt um væntanlega Esjuferð 2. desember. Fundinn sóttu um 50 manns.

Esjuferð 2. desember féll niður vegna þátttökuleysis og illviðris.

Opnu húsin á miðvikudagskvöldum hafa haldið vinsældum sínum og má þakka það dagskrá þeirri, sem ferðanefnd hefur haft umsjón með. Rétt er að geta hér kvikmyndarinnar um Everestleiðangurinn 1953, sem óvænt rak á fjörur okkar um miðjan nóvember. Var hún sýnd dagana 10. og 12. desember við góðar undirtektir.

Magnús Guðmundsson.

Morguninn eftir þrammaði hópurinn af stað um klukkan níu. Veðrið hafði þá lagt um nóttina og létt til. Við Skíðadal komu þeir þrír, sem höfðu farið frá Efstaskála til liðs við hópinn. Skiptist hópurinn þá; sex fóru á Búra (1230 m.), þremmingarnir fóru á Saxa (1305 m.) og tveir á Ými, hæsta tind svæðisins (1462 m.). Veðrið hélst nú gott allan daginn, kalt, logn og sólskin. Var það fögur sjón að sjá sólina sökkva í sæ bakvið Vestmannaeyjar á leið niður í Fljótsdal eftir skemmtilega ferð um Tindfjallajökul.

Hreinn Magnússon

NV-veggur Skessuhornsins

Myrkrið var að skella á. Skyggnið hafði verið um 50 metrar um daginn, og nú varð stöðugt skuggsýnna. Ég sá Bill setja "sling" utan um stein 7-8 metrum fyrir ofan mig, sem millitryggingu. Skuggi að ofan kallaði að við kæmumst ekki lengra í kvöld, við yrðum að "bivakka" og freista þess að halda áfram á morgun.

NV-hlið Skessuhorns hefur verið umtöluð sem ákjósanlegt verkefni fyrir félagið Alpklúbbsins. Aðeins einu sinni hefur, svo ég viti, verið klifrað á þessari hlið fjallsins. Þá af Helga Ben. og félögum, og aðeins í hálfkæringi.

Föstudagskvöld, fyrstu helgina í október 1979, slógum við Bill Gregory (frá U.S.A.) upp tjaldi undir Skessuhorni. Við, ásamt fleirum, höfðum í hált ár verið að tala um að reyna að komast upp NV-vegginn og nú vorum við mættir. Við höfðum áætlað að veggurinn gæti ekki verið meira en 200 m í mesta lagi og þar sem hann er allur í stöllum átti ekki að vera seinlegt að komast upp. Við reiknuðum með að einn dagur myndi nægja, þ.e.a.s. 8-10 stundir. Leiðin sem við höfðum í huga var klettarrif, sem lá upp vegginn miðjan, og virtist ná upp í efsta odd pýramíðans. Bill hafði komið á fjallið einu sinni áður, en ég aldrei.

Við komum að klettarrifinu kl. 11 og byrjuðum strax að klifra. Við tókum aðeins með okkur nauðsynlegasta útbúnað til að vera sem léttastir. Af klifurtækjum tókum við eftirfarandi: 2 stk. línur, 9 mm. og 11 mm., 20 karabínur, 6 fleyga, 20-25 hnetur, ca. 15 sling, hjálma, 2 stk. hamra og 2 "áttur." Við ákváðum að leiða allt stiga- eða "aidklifur" hjá okkur, en fara beinustu og fljót-förnustu leið upp.

Við höfum klifrið beint af skrið-unni, til að fara nú rífið frá upphafi til enda, og fórum strax

í línu (við klifruðum á 11 mm. línunni einfaldri, en ætluðum að hafa hina ef við þyrftum að síga). Fyrsta "pitch" (ekki íslenskt orð hefur fundist sem útskýrir pitch nægjanlega, en í heilli setningu þýðir þetta, leið sem klifin er milli tveggja megintrygginga, og vegalengdin, sem getur verið frá 3 m. upp í 40 m.) lá hægra megin í rifinu, var í meðallagi langt (25-30 m.), var með tveimur millitryggingum (önnur var fleygur) og endaði klofvega á hrygg með 30 m. fall til beggja hliða.

"Pitch" 2 var stutt, 10 m., með einni erfiðri hreyfingu utan á bergmylsnu með 40 m. þverhnípi fyrir neðan. Þriðja "pitch" lá fyrst upp 7-8 m. stall, en síðan eftir hrygg að stalli á hinum eiginlega NV-vegg. Það var nokkuð erfitt að finna megintryggingu áður en þetta "pitch" hófst, en því var loks bjargað með fleyg. Eru þá upptaldir þeir fleygar, sem við notuðum á leiðinni, en síðar urðum við að nota einn sem sigakkeri. Næsta "pitch" var um 20 m., en enga millitryggingu var að finna, má segja að adrenalín-streymið hafi verið í meira lagi upp þennan kafla. Ekki man ég fleiri "pitch" í smáatriðum, enda ekki ástæða að þreyta lesandann á of ítarlegum lýsingum á þeim, en alls urðu þau níu, flest í meðallagi löng. Við skiptumst á að hafa forystu.

Begar því níunda lauk var að verða skuggsýnt og við sáum ekki fram á að eiga nema tuttugu mínútur eftir til klifurs. Bill átti næstu forystu, komst ekki nema um 10 m. upp, en sá þá varla til, kallaði niður og sagði að við yrðum að "bivakka". Mér varð ekki um sel, að þurfa að neyðarþivakka hér, í þokusudda og svotil alls-laus. Við höfðum aldrei hugsað út í að kannski kæmumst við ekki alla leið á einum degi og höfðum

Hinn 250 m hái norðvesturveggur Skessuhorns. Leið þeirra Björns og Bill lá upp hrygginn eða klettarrifið fyrir miðri mynd.

því ekki útbúið okkur til slíks. Við vorum þó með vettlinga, lambhúshettur og annar var með ullarbol í pökunum, en hinn með regnbuxur. Það bjargaði því sem bjargað varð. Næringu höfðum við litla, aðeins smávegis súkkulaði, dödlur og volgt te frá um morguninn og það sem verst var: aðeins 6 sigarettur. Þar sem við nú vorum staddir voru syllurnar með minnsta móti. Þessi var aðeins rúmur metri á breidd, með 30" halla og jarðvegsmylsnu ofan á. Eftir að hafa troðið för fyrir rass og fatur í sylluna, bundum við okkur fasta, settumst og tókum að bíða morguns. Vegna þrengsla á syllunni var ekki hægt að berja sér til hita nema standandi í sömu sporum og setjast síðan í sama farið. Við vorum í skjóli fyrir mesta vindinum og dró það úr kuldanum. Um nóttina gerði frost og hrímaði allt sem á festi.

Morguninn eftir, klukkan átta, var orðið vel ljóst, höfðum við þá setið þarna í rúma tólf tíma. Fórum við nú að líta í kringum okkur, en sáum strax að ekki var hægt að klifra lengra. Frost var ennþá og bergið þakið ís og hrími. Ákváðum við því að halda af stað niður. Þótti okkur það að vonum heldur súrt í broti, því þótt við sæjum ekki toppinn, gátum við séð endamörk veggjarins til beggja hliða í um það bil 30 metra fjarlægð. Eftir að hafa reynt að komast eftir syllu út á N-hrygginn, ákváðum við að síga niður sömu leið og við komum. Við sigum niður í 7 sigum, tók það 2 1/2 klst. Begar að síðasta siginu kom voru öll aukabönd og sling búið, og ekki hægt að koma neinu járnri fyrir. Þá var um tvennt að velja, annað hvort að binda saman eitt prússik-band, skóreiðmar o.fl., eða skera af annarri klifurlínunni. Var ákveðið að fórna línunni frekar

en að húrri niður í síðasta siginu. Eigandinn, ég, bar harma mína í hljóði. Eftir þessa hrakninga var ég ákveðinn í að hætta klifri næsta mánuðinn, a.m.k. næstu vikuna.

Þegar frá er dregið föstudagskvöldið, var fjallið allan tímann hulið þoku. Skyggni meðan á klifrinu stóð var um 50 m. Það hafði sína kosti og galla. Þann kost, að maður tók ekki eftir hæðinni. Þann galla, að bergið var blautt allan tímann sem klifrað var. Við teljum línuna sem við völdum upp vegginn vera þá augljósustu. Vegna þess að sunnan við hana, út á veggnum, er stöðugt grjótlug, en norðanmegin er engin augljós, bein og afmörkuð lína, sem tekur rifinu fram.

Við álitum að síðustu 40 metrarnin, það sem við náðum ekki að klára, sé erfiðasti hluti leiðarinnar og þar með lykill (crux) klifursins.

Ef meta á leiðina í gráðum teljum við að af því sem komið var, sé engin hreyfing erfiðari tæknilega séð en 5.4 eða 5.5 samkv. Yosemitekerfinu miðað við góð skilyrði, eða IV, kannski IV+ samkv. alpa-gráðunum.

Við urðum fyrir vonbrigðum með hve vont var að koma fyrir tryggingum, fáar sprungur, og þær sem eru til staðar, eru heppilegri fyrir hnetur. Viða er bergið mjög laust.

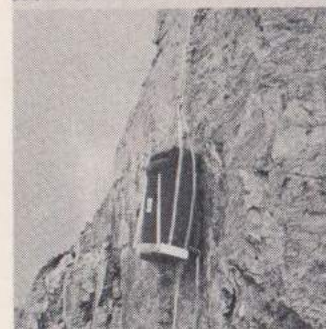
Björn Vilhjálmsson/Bill Gregory.

JA!

ÞETTA SLÚTTIR DÁLITIÐ HERBERT!

Top: MacInnes 2 incorporates hauling loops
Below: MacInnes 1

Below: MacInnes 2

Left to right: Backpacker 1, Backpacker 3, Backpacker 2

Each Backpacker rucksack shown with Backpacker frame

BROWN BEST
by Blacks of Greenock

Segja má að leiðir þær sem farnar hafa verið og eru bestar til upp-göngu á fjallið séu fjórar, en það er svokölluð "Normal-leið", Hryggleið, Norð-austurveggurinn og Austur-lana, en auk þessara fjögurra leiða er svo Norð-vestur-veggurinn, sem enn hefur ekki verið klifinn þrátt fyrir nokkrar til-raunir, en í því sambandi er rétt að benda á grein í þessu hefti eftir Björn Vilhjálmsson þar sem hann greinir frá tilraun, sem hann ásamt félaga sínum gerði. Þá má geta þess að það er aðeins á færi vel þjálfðra og vel búinna fjallamanna að reyna við Norð-vesturvegginn.

EINSTAKAR LEIÐIR:

Nr. 1: Hryggleið:

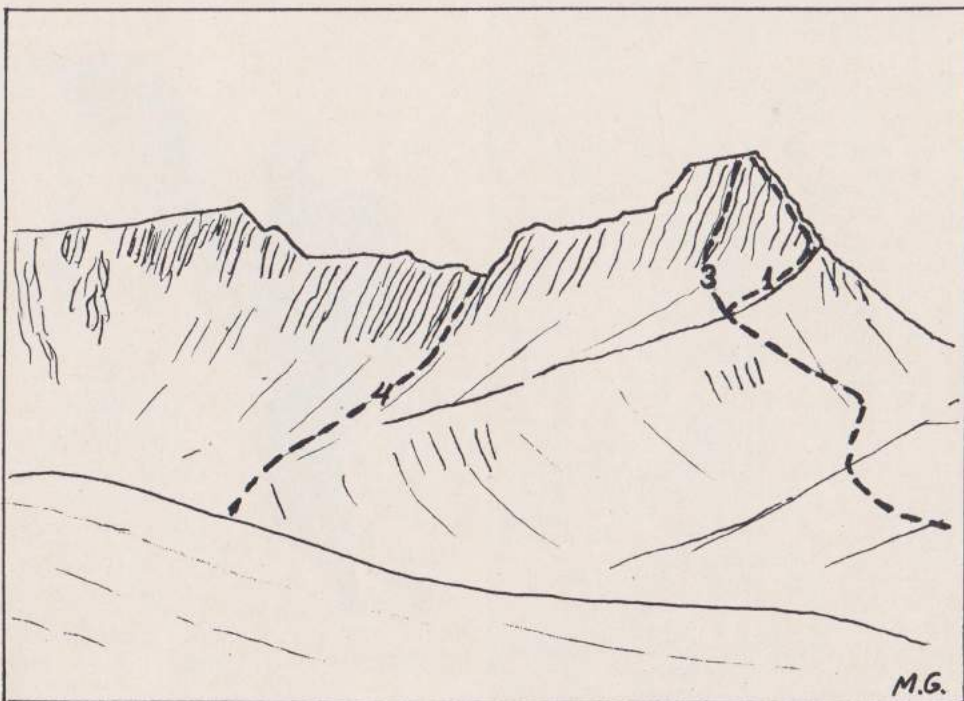
Gráða: II

Hryggleið er sú leið, sem lang-ofkast er farin þegar menn leggja til atlögu við Skessuhorn, en hún

liggur utan til á hrygg fjallsins, sem snýr í norður, upp að Kötlu. Að sumarlagi er klifrað upp eftir hryggnum nokkuð utarlega og eru helstu hindranir á veginum nokkur lagskipt klettabelti og á leiðinni er mikil grjóthrunshætta. Leiðin er auðrötuð ef menn haldi sig bara nægilega utarlega á hryggnum.

Sé lagt til atlögu að vetri til horfir málið töluvert öðruvísi við, því þá er nauðsynlegt að hafa ýmis konar búnað sér til aðstoðar, en leiðin er sú sama. Nauðsynlegt er hverjum og einum að hafa a.m.k. eina ísexi meðferðis, mannbrodda, líflínu, snjóakkeri og í mörgum tilfellum er ágætt að hafa ísskrúfu meðferðis auk þess sem það er góð venja að hafa atíð öryggishjál meðferðis.

Þá er rétt að áréttta að ekki er ráðlegt fyrir óvana menn að leggja til atlögu við fjallið eftir

Skessuhornið séð frá norðaustri

Skessuhorn að vestan

þessari leið, nema því aðeins að þeir hafi leiðsögn reyndra manna.

Nr. 2: "Normal-leið":

Gráða: I

Þessi leið er sú léttasta sem hægt er að fara á fjallið og er á færi allra þeirra sem hafa lágmarks-útbúnað. Lagt er upp frá Horni eins og á aðrar leiðir og haldið upp að Kötlu og gengið undir þeim inn í dalbotn vestan við Skessuhornið. Sérstaklega er mikilvægt að fara nægilega innarlega til þess að lenda ekki í klettabelti, sem gengur inn með öllu fjallinu. Að sumarlagi er þetta létt gönguleið, sem ekki gerir kröfur um neinn sérstakan útbúnað. Frá innsta stað í dalnum er stefnan tekin í lágsta punkt skarðsins milli sjálfs Skessuhorns og Heiðarinnar og þaðan fylgt ein-

stigi, sem er auðþekkjanlegt upp á tind.

Séu menn á ferð að vetrarlagi ber sérstaklega að varast snjóflóð, en mikill snjór liggur gjarnan í snjóbrekkunum, sem farnar eru. Mönnum er bent á að hafa meðferðis ísexi og mannbrodda og jafnvel línuspotta, ekki er þó nauðsynlegt að nota fullgilda líflínu.

Reikna má með því að ferðin taki 3-5 klukkutíma neðan frá Horni eftir því hvernig færi er og hvernig viðkomandi er á sig kominn líkamlega. Þá má loks geta þess til gamans að í góðu veðri sér maður yfir Heiðina af Skessuhorni til Reykjavíkur, en ekki sést frá Reykjavík upp á Skessuhorn.

Nr. 3: Norð-austurveggurinn:

Gráða: I/II

Þegar Norð-austurveggurinn er klifinn er sömu leið fylgt og þegar hryggleið er farin upp að Kötlum, síðan er farið út í vegginn í stað þess að fara upp hrygginn. Þar eru fjölmargar skemmtilegar leiðir, en tiltölulega léttar, sem menn geta valið úr. Menn geta einfaldlega hagað för sinni eins og þeim sýnist og velja sér þá gjarnan goðar snjólanur. enda eru þessar leiðir yfirleitt ekki farnar nema að vetrarlagi. Besti tíminn er eins og á Hryggleið, þ.e.a.s. febrúar-apríl. Vanir menn fara þessa leið gjarnan niður eftir að hafa klifið Hryggleiðina.

Nauðsynlegur útbúnaður er ísexi, jafnvel tvær í mörgum tilfellum, mannbroddar, líflína og snjóakkeri og öryggishjálmur.

Reikna má með svipuðum tíma í klifrið eins og á Hryggleið, þ.e. á bilinu 3-5 klukkutímar eftir aðstæðum.

Nr. 4: Austurlæna

Gráða: I

Þegar lagt er til atlögu við svokallaða Austurlænu er gengið að austan Hornsár upp í dalinn inn í botn í um 380 metra hæð. Þegar þangað er komið blasir lænan við og gengur upp í lágsta hluta skarðsins milli Skessuhornsins og Heiðarinnar, en það er í um 850 metra hæð. Hækkunin frá dalbotninum er um 500 metrar og er um snjólanu að ræða án hindrana alla leið. Snjórin getur verið mjög varhugaverður og hætta er á snjóflóðum. Þessi leið er nánast aldrei farin yfir sumarmánuðina enda leiðinlegar skriður að mestu. Nauðsynlegur

búnaður eru tvær ísaxir, mannbroddar, líflína og snjóakkeri. Ekki er ráðlegt fyrir óvana menn að fara þessa leið.

Svipaðan tíma tekur að klífa fjallið eftir þessari leið eins og hinum eða 3-5 tíma eftir atvikum.

Að síðustu má benda á Norð-vesturvegginn, sem ekki hefur enn verið klifinn þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir. Frá einni slíkri tilraun er greint í frásögn í blaðinu að þessu sinni eins og fyrr er sagt. Þar er um að ræða fjölmargar misjafnar leiðis og eru þar allar mjög erfiðar upp-göngu, eða gráða III-IV (ágiskun). Sérstaklega má reikna með að klettabelti ofarlega í veggnum reynist erfitt yfirferðar, en það er nánast þverhnipt og lélegt berg í því.

Helgi Benediktsson
Sighvatur Blöndahl

Allt í útilífið

Yfir 20 gerðir af bakpokum

KLIFURVÖRUR

Core-Tex
laminate
FATNAÐUR
OG
BAKPOKAR
FRÁ
berghaus

Útilíf

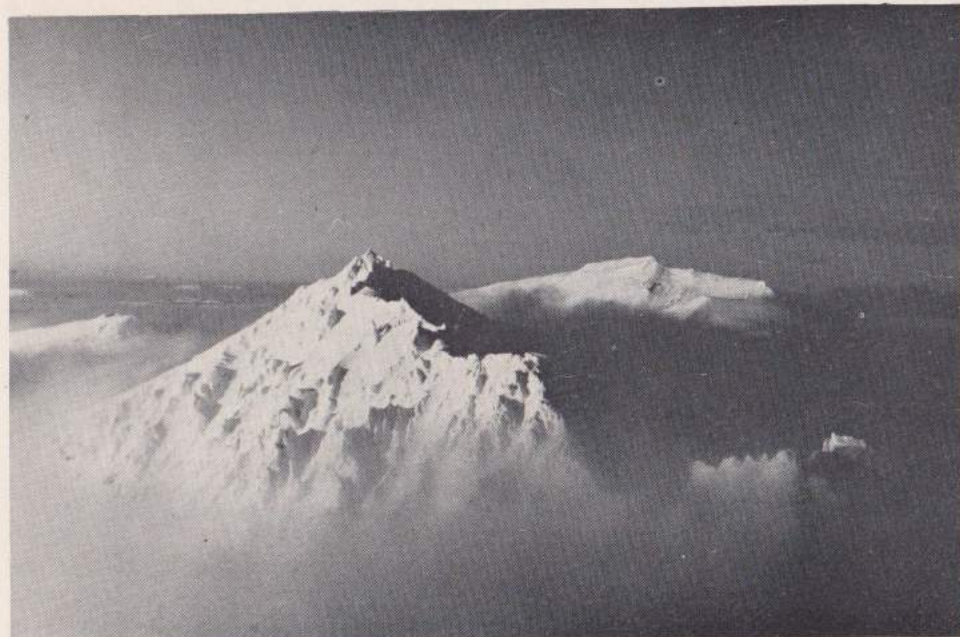
GLÆSIBÆ
SÍMI 30350

TINDURINN

Klukkan er tæplega átta á laugardagskvöldi, þegar Magnús G., Lennard Ab., Snævarr G. og undirritaður yfirgefa höfuðborgina, og það með litlum söknunni. Tilgangurinn með öllu þessu er sá að fara á Tindinn, þann sem Tindfjöll draga heiti sitt af. Lítið sögulegt gerist á leiðinni og er það helst til tíðinda að það eru smá el. Þegar komið er á Farfuglaheimilið í Fljótsdal skiptist liðið þannig að Magnús og Lennard gista þar, en afgangurinn leggur strax af stað, og hyggur á þívað einhvers staðar norður af Þórólfsfelli. Ekki kann ég frá draumförum skálamanna að segja, en hitt veit ég að eljaveðrið hélst fram eftir nóttu. Þegar að Blesumýri var komið um klukkan fjögur eftir miðnætti var ákveðið að halda ekki lengra. Höfðum við þá tekið um 600 m. hækkun og gengið ófáa kílómetra.

Svefn var vær og ekki vaknað fyrr en um klukkan níu fyrir hádegi. Var þá víst að Magnús og Lennard væru búnir að paufast áfram í um það bil klukkustund. Um tíuleytið birtust þeir loks, en veður var orðið hræint ágætt. Stefnt var á hrygg, sem gengur sunnan frá Tindfjöllunum. Færðin var þung og hélt snjóflóðahættan okkur í hæfilegri fjarlægð frá öllum lægðum og dældum í hliðinni. Snjórinna tók okkur sums staðar í miðja kálfa. Tindurinn blasti loks við og var fallegur á að horfa, þótt ósköp sé hann smár. Við lögðum í hann suðaustanverðan í staðinn fyrir norðurhliðina, því illt er að komast fyrir hann úr þessari átt í svona færi. Tindurinn sjálfur var í ágætu ásigkomulagi, ísinn nokkuð góður, en lausamjöll víða þar sem

Síðdegissól á Hornklofa

minni var brattinn. Við Snævarr vorum ákveðnir í að tefja ekki með línubrölti og öðru dútli og héldum upp. Erfiðleikarnir voru ekki miklir, en mjög skemmtilegt klifur var þarna engu að síður. Þegar upp kom þurftum við að hinkra við eftir félögum okkar, sem fóru sér að engu óðslega. Við notuðum biðtímann til að fara niður hálfa norðurhliðina og skoða landslagið, sem er mjög sérstætt. Síðan sameinaðist liðið uppi og hjalaði eitt hvað um afrekin, en síðan var farið niður. Ekki þurfti sigtöl til, þar sem brattinn var ekkert geigvænlegur. Allir voru á eitt sáttir að þetta væri verulega viðfeldinn Tindur og var hann yfirgefinn með trega. Við tók langt labb, fyrst niður

hliðar Tindfjalla og loks heiðarnar, síðan meðfram Þórólfsfelli og í Fljótsdal. Var klukkan þá orðin átta eftir hádegi. Þar var stoppað stutt og síðan brennt í bæinn á rauða Saabinum hans Lennards. Klukkan að verða miðnætti var farartækið með innihaldi stætt í Reykjavík.

Torfi Hjaltason.

FJALLA ANNÁLL

1. grein

1.0 FORMÁLI

Íslenskum fjallamönnum og öðru áhugafólki um útlíf og ferðalög ætti að vera akkur í yfirliti yfir meiriháttar fjallaferðir á Íslandi.

Þess vegna höfum við ráðist í að leita uppi heimildir og frásagnir um fjallgöngur eða fjallaferðir allt aftur til upphafs 18. aldar.

Tilgangur samantektarinnar er tvíþættur. Annars vegar viljum við svara fróðleikspörsta fjallafara, en á hinn bóginn sýna hvernig fjallamenn fyrr og síðar hafa átt þátt í landnámi þeirra landshluta, sem eru lengst utan alfaraleiða.

Fjallaannál verður skipt í fjóra hluta, sem birtast í 5-7 greinum:

- Tímabil könnuðanna (18. öld-1900).
- Tímabil frumherjanna (1900-1950).
- Tímabil endurnýjunar (1950-1970).
- Tímabil nýrrar hreyfingar (frá 1970).

Reynt verður að gera efninu skil í tímaröð. Lesendur mega ekki líta á samantektina sem fullkomið eða nákvæmt yfirlit. Við munum fyrst og fremst reyna að geta fyrstu upp-göngu á helstu fjöllum, afskekktu eða illkleifa tinda eða ferða til helstu áfanga á fjölförnum örfara-leiðum.

2.0 TÍMABIL KÖNNUÐANNA (18. öld-1900)

Fyrri hluti: Íslenskir könnuðir.

2.1 Inngangur

Lítið sem ekkert er vitað um fjallgöngur Íslendinga fram undir 18. öld. Menn fóru fjallvegi ýmissa erinda og eru margir þessara vega nú aflagðir. Örfarin voru að sjálfsögðu smöluð. Hins vegar hefur ugglaut þótt tilgangslítið að leggja upp í ferðir á há eða afskekkt fjölli ótilgreindra erinda.

- 18 -

Má vera að þekkingarskortur hafi hrætt menn frá háum fjöllum eða stöðum sem voru til dæmis tengdir náttúruhamförum á einni eða annan hátt. Og víst er að útbúnaður til háfjallaferða var afar lélegur. Í kjölfar endurreisnartímans í evrópskrí sögu og upplýsingaaldarinnar öðluðust margir þekkingu í náttúrufræðum. Þá hófust fyrstu skráðu háfjallaferðirnar. Ferðalangarnir voru enda oftast náttúrufræðingar og erlendir landkönnuðir. Þess vegna má nefna tímabilið frá 1700-1900 tímabil könnuðanna.

2.2 HEKLA (1491 m.)

Þann 20. júní árið 1750 gengu Eggert Ólafsson og Bjarni Pálsson á Heklu eða Heckenfjeld eins og danskt yfirvald skrifaði. Er hér um fyrstu skráðu göngu á Heklu að ræða. Tilfni fararinnar var "könnun á eldfjallinu og hraunstraumum þess". Þeir félagar fóru frá Selsundi á hestum upp undir hlíðar Heklu, en þá var aðalleið-sögumaður þeirra kominn með slæmsku í maga, að eigin sögn. Förin þótti mjög áhættusöm og mikið þrekvirki, en Eggerti og Bjarna þótti minna um þegar á tindinn var komið. Þeir skoðuðu vel hraun, gíga og storkuberg, en mældu hæð Heklu líðlega 3000 fet með frumstæðri kvikasílfursloftvog.

Sveinn Pálsson gekk með fylgdarmönnum á Heklu 1793 og aftur 1797. Munu það vera 2. og 3. uppgangur.

2.3 GEITLANDSJÖKULL (1400 m.)

Þeir Eggert og Bjarni áttu að kanna jökla og eðli þeirra á förum sínum um landið samkv. beiðni danska ríkisvaldsins. 9. og 10. ágúst fóru þeir riðandi að Hædegishnjúki við Kaldadal og þaðan fótgangandi fast upp undir hábungu Geitlandsjökuls, sem er

suðvestasti hluti Langjökuls. Jökullinn var mikið sprunginn og þótti þeim félögum leiðin hættuleg, en hunguna jafnvel ógenga hæst. Þeir sáu vel til flestra átta, m.a. í Þórisdal að hluta. Jökul-gangan er ein sú fyrsta á Íslandi, árið 1753.

2.4 TORFAJÖKULL (1190 m.) - MÝRDALSJÖKULL (1480m.)

Í ágúst 1755 eru Eggert og Bjarni á ferð um Fjallabaksveg syðri. Þeim þykir Torfajökull "allundarlegt jökulfjall" því þar eru "hverar" eins og þeir orða það - og ráðast til uppgöngu á jökulinn. Það telst fyrsta skráða ganga á Torfajökul. Eftir viðkomu í Hvanngili fara þeir félagar fót-gangandi uppeftir Mýrdalsjökli í att til Kötluksolla. Þeir komust ekki lengra en í hverkina þar sem Höfðabrekkujökull fellur fram og töldu sig sjá til Kötlugjár.

2.5 SNÆFELLSJÖKULL (1446 m.)

Fyrsta skráða ganga á Snæfells-jökul telst vera ferð Eggerts og Bjarna árið 1757. Megintilgangur fararinnar var sá að mæla hæð fjallsins, sem talið var fjalla hæst á landinu. Þeir félagar bjuggu sig övenju vel - höfðu með sér þykka skó, línu, broddstafi, slæður til að skýla augunum og svamp með ediki til að hressa sig á til mótvægis við þunna loftið. Þá var og meðferðis skál og pípa með kvikasílfri til að mæla breytingu á loftþrýstingi. Af henni reiknaðist þeim hæðin vera 6000 fet eða nálægt 1900 metrum, sem er fjarri lagi.

Austasta þúfan á gígbrún jökulsins virtist ókleif, en með því að beita broddstófum og veiðihnífum klífa Eggert og Bjarni bergstandinn með glásibrag.

2.6 SKJALDBREIÐUR (1060 m.)

Sveinn Pálsson gekk fyrstur manna, svo vitað sé, á Skjaldbreið árið 1792. Hann lýsti fjallinu, m.a. 300 m. breiðum gíg efst á dyngjunni. Björn Gunnlaugsson gekk á fjallið 1833 og Þorvaldur Thoroddsen 1883.

Sveinn Pálsson

2.7 LAKAGÍGAR.

Fyrsta skoðunarferð í Lakagíga er farin árið 1784. Þar er Magnús Stephensen, konferensráð, á ferð ásamt fylgdarmönnum. Tíu árum síðar, 1974, kemur þangað Sveinn Pálsson í könnunarferð.

2.8 EYJAFJALLAJÖKULL (1666 m.)

16. ágúst 1793 lagði Sveinn Pálsson af stað úr Fljótshlíð áleiðis á Eyjafjallajökul. Hann og fylgdarmenn riðu inn fyrir Stóru-Mörk þangað sem heitir Illagil og lögðu þaðan upp á jökul. Sveinn getur um erfiða og sprungna leið og kvartaði undan "þunnu lofti" og sagði menn hafa átt erfitt með andardrátt. Svo er að sjá sem þeir hafi ekki gengið alla leið á há-tindinn (Hámund eða Guðnastein) heldur að Goðasteini vestari (1580 m.). Þar segist Sveinn hafa klappað efst í klettinn áletrunina P 1793.

2.9 SNÆFELL (1833 m.)

Árið 1794 er í fyrsta sinn reynt að ganga á Snæfell, forna eldkeilu norðaustan Vatnajökuls. Enn er

Öræfajökull frá Breiðamerkurlóni. Hæst ber Sveinstinda

Sveinn Pálsson á ferð, nú neðan af Fljótsdal ásamt fylgdarmönnum. Í byggð var fjallið talið ófært, einkum vegna hæðar og illviðra. Þeim Sveini tókst ekki að ná tindi fjallsins, en komast þó rúmlega þriðjung leiðarinnar þrátt fyrir vont veður. Sveinn áætlaði hæðina ekki minni en 6600 dönsk fet og taldi fjallið þá það hæsta á Íslandi. Leið Sveins lá norðan í fjallinu.

2.10 ÖRÆFAJÖKULL (2119 m.).

Sveinn Pálsson gekk fyrstur manna á Öræfajökul 1794. Fór hann frá Kvískerjum 11. ágúst. Var tilgangur fararinnar sá að kanna eðli jökulíss, en Sveinn ritaði merka samantekt um íslenska jökla, sem kallast Jöklaferðir, að afloknum athugun sínum.

Talið er víst að Sveinn hafi ekki gengið á Hvannadalshnúk og ekki heldur á Sveinstind (2044 m.). Af lýsingu útsýnis og leiðar ætla menn að Sveinn hafi ekki farið herra en á hnúk einn, sem er 1927 m. hár (nefndur Sveinsgnýpa á korti).

Jökullinn telur Sveinn vera um 6000 fet á hæð, eða svipaðan og Snæfellsjökul samkvæmt mælingum Eggerts og Bjarna.

Fyrstir á Hvannadalshnúk eru Norðmaðurinn Friisak (landmælingamaður) og Jón Árnason hreppstjóri á Fagurhólsmýri. Þeir gengu á jökulinn 19. júlí 1813 og voru 13 klst. í förinni. Þurftu þeir m.a. að höggva nærri 100 spor í ís utan í hnúknum. Önnur ganga á Hvannadalshnúk er farin 1891. Englendingurinn F. W. Howell nær hnúknum í 2. tilraun sinni.

2.11 VATNAJÖKULL.

Skömmu fyrir aldamótin 1800 gengu tveir Öræfingar, annar þeirra Sigurður Þorsteinsson frá Svínafelli, á Vatnajökul. Fóru þeir frá Skaftafelli í birtingu dag einn að vori til. Átluðu þeir m.a. að kanna hvað jökullinn væri breiður. Óvíst er hvoru megin við Skarðatind þeir hafa farið, en þeir linntu ekki göngunni fyrr en þeir sáu norður af. Telja

verður líklegast að þeir hafi snúið við vestan í Snæhettu (1722 m.), en hún er hæsti hluti jökulsins á þessum slóðum. Komu þeir samdægurs aftur niður í Skaftafell.

2.12 KATLA (1294 m.).

12. ágúst 1823 gekk séra Jón Austmann við fjórða mann á Mýrdalsjökul. Fóru þeir að austan, frá Sandfelli, og hugðust kanna Kötluþjóga, en Kötluþjósi var þá nýlokið. Eftir presti heitir Austmannsbunga (1375 m.) á Mýrdalsjökli, en ekki er víst að þeir félagar hafi farið lengra en á Kötluþjóga (1294 m.).

2.13 ASKJA - DYNGJUFJÖLL (1510 m.).

Fyrstir manna í Úskju, svo vitað sé, teljast nokkrir Mývetningar, undir forystu Sigurðar Jónssonar í Gautlöndum norður árið 1830. Björn Gunnlaugsson villtist af Sprengisandsleið inn í Úskju 1838. Þá kom þar Englendingurinn Watts í umbrotahrinunni 1874-76 og lýsir einkar vel því sem fyrir augu hans bar. Næstur í röðinni er Jón Þorkeilsson í Víðikeri og loks leiðangur undir forystu Danans Johnstrup 1876. Með í þeim leiðangri var Þorvaldur Thoroddsen.

2.14 SVEINSTINDUR (1090 m.).

Menn úr Skaftártungum undir forystu Ólafs Pálssonar að Höfðabrekku könnuðu fjölli á Skaftártunguafreitti og Landmannaafreitti 1884. Þá gengu þeir m.a. á Sveinstind, hæsta tindinn í fjallaklasanum umhverfis Langasjó.

2.15 GJÁTINDUR - ELDGJÁ.

Þorvaldur Thoroddsen kom í Eldgjá árið 1893. Þá gekk hann m.a. á Gjátind (935 m.).

2.16 HÁDRANGUR VIÐ DYRHÓLAÆY (56 m.).

25. júní 1893 kleif Hjalti Jónsson úr Vestmannaeyjum Hádrang við Dyrhólaey. Er drangur þessi þverhníptur úr sjó og voru sagnir um að hann hefði verið klifinn um aldamótin 1800 af ónefndum brattgengismanni. Tilgangur Hjalta var að leggja veg upp á dranginn til að auð-

velda eggja- og fuglatöku. Var Hjalti fjórar klst. upp dranginn og notaði fleyga til trygginga og tréstiga einn á mjög erfiðum stöðum. Kom hann fyrir böndum upp dranginn svo hann varð samilega fær bjargmönnum.

2.17 ELDEY (75 m.).

30. maí 1894 kleif Hjalti Jónsson Eldey undan Reykjanesi við þriðja mann. Tilgangur fararinnar var sá sami og á Hádrangi, leggja leið færa bjargmönnum upp á eyna. Var viðbúnaður mjög hinn sami: gerðarlegir bergfleygar og eins konar stigi til að komast upp mjög erfiða kafla. Farið var frá Reykjavík með gufubáti, en minni bátur notaður til að lenda við eyna. Tók klifrið um tvo tíma og var erfiðasti kaflinn efst. Eftir þessa főr var Hjalti jafnan kallaður Eldeyjar-Hjalti.

Lýkur hér yfirliti yfir þátt Íslendinga í fjallaferðum á tímabili könnuðanna. Viðbót kann að koma síðar. Næst verður fjallað um þátt erlendra manna á þessu tímabili.

Ari Trausti Guðmundsson
Magnús Guðmundsson.

Ein frægðarför

"Við félagarnir, ég, Ásti átta og þeir Fríssi fleygur, Elli extreme og Sig.Siggi (stamar) gerðum okkur ferð í sumar upp á Kerhólakamb (Mt. Esja 2795,27 ft.). Átlunin var nú ekki að gorta neitt en vegna fjölda áskoranna verður nú sagt frá þessu eins og það gekk fyrir sig. Öreyndu auga gæti fatast skarpskygginn og dæmt leiðina auðveldu uppgöngu og augljósa, en reyndin er nú önnur vinur/vina. Sko, hætturnar eru margar. T.d. er mjög auðvelt að drepast úr leiðindum, verða bitinn af hundunum á Esjubergi, lenda í bilslysi á Vesturlandsvegi eða hverfa í drulluna á hlaðinu undan þungum byrðunum. Einnig er hægt að hrapa niður í hrikaleg gilin þegar reynt er að svindla sér fram fyrir í röðinni upp fjallið.

Við bundum okkur í línu rétt fyrir ofan bæinn til að tyna ekki hver öðrum í mannfjöldanum. Við vorum greinilega þeir vönustu í ferðinni því hvergi sáu við neinn í Whillans-stól - hvað þá með karabínur, fleyga eða svoleiðis.

Fyrstu erfiðleikarnir voru fólgnir í klettabelti neðst í fjallinu en þar var búið að "fixa línu" og við vorum, sem betur fer, allir með júmara. Ekki sáu við hvernig hinir fóru að, en erfitt hlýtur það að hafa verið. Hvað um það, Elli extreme leiddi alla leið upp, en þurfti síðan að síga niður til að hjálpa Sigga - hann flækti sig ne..ne..nefnilega í línunni. Fólkinu fyrir neðan var farið að leiðast biðin svo við flýttum okkur áfram. Fyrir ofan tók við löng brekka. Við létum hana ekki aftra okkur og höldum þegar í stað upp hlífðina. Ja, eða eftir smá pásu. Þunna loftið fór smám saman að herja á Fríssa svo við ráðlögðum honum að taka út úr sér sigarettuna. Hann tók því illa og kenndi broddunum um ófarir sínar. Hann hefur,

skal ég segja ykkur, verið á ís-klifurnámskeiði hjá Alpaklúbbnum og þar sem við hinir þekktum ekki til slíkra námskeiða tókum við hann trúanlegan. Svo fór að hann neyddist til að losa sig úr línunni og sagðist ætla að biða á meðan við gerðum atögu við tindinn.

Okkur gekk nú sémilega greiðlega þar til við komum upp á Öxlina undir tindinum. Var þá mjög af öllum dregið. Þótti nú ljóst að hamborgararnir sem við átum niðri á Umferðarmiðstöð væru farnir að segja til sín. Við hörkuðum af okkur um stund, en það þýðir ekki að deila við dóm-arann og hver verður að þekkja sinn vitjunartíma eða svoleiðis. Þarna endaði sem sagt áhlaup þetta.

Eftir að hafa hvílst um stund héldum við niður. Á leiðinni tókum við Fríssa í línuna aftur. Var hann heldur borubrattari því honum hafði hugkvæmst að taka af sér broddana. En því miður voru allir löngu farnir af fjallinu svo við lentum í smá brasi við að finna réttu leiðina niður klettabeltið. Eftir smá útreikninga og kortalestur komumst við að þeirri niðurstöðu að það væri kannski snjallt að fara á þessi áttavítanámskeið sem stundum er verið að auglýsa. Loks fundum við "fixeruðu línurnar" og þóttumst hólpnir. Þegar við komum í rútuna hétum við því að fara betur útbúnir næst. Og síðast en ekki síst: Enga hamborgara takk,"

Hlærað á opnu húsi fyrir skömmu.

Snævarr Guðmundsson
Torfi Hjaltason.

Helly-Hansen

Pálmason og Valsson
Klapparstíg 16
sími: 27745
kvöldsími: 52261

Pverártindsegg - Kálfafellsdalur

Að baki Suðursveitar í Austur-Skaftafellssýslu er mikill fjallaklasi í suðausturjaðri Vatnajökuls. Má segja, að fjallaklasi þessi sé eitt af hrikalegri fjallasvæðum landsins, en ekki hafa þó íslenskir fjallamenn veitt svæðinu þá athygli sem skyldi fram til þessa.

Mest fjalla á þessu svæði er Þverártindsegg, 1554 m y.sjó. Sést hún víða að, ekki síst frá Breiðamerkursandi og innan af Vatnajökli, til dæmis úr Esju-fjöllum. Segja má, að eggin sé klettahryggur, um 8 km langur, er teygir sig frá Snafelli í norðri (sem er klettastrýta, 1383 m há, við suðurjaðar Vatnajökuls) og suður í Þverártind, 1132 m, svipmikinn fjalltind, með sýlingu í toppinn. Þverártindur ris skammt norður af bænum Reynivöllum í Suðursveit, sést víða greinilega úr byggðinni.

Þverártindsegg er hæst og hrikalegst norðan til. Háeggin er þar víða örþunn og skörðött klettabrík, en norðaustan í fjallinu eru sjálfstæðir smá-jöklar, sem senda skriðjökuls-tungur, hrun jökla, langleiðina niður í dalbotn, 1300-1400 m neðar. Má segja, að hraunjöklar Þverártindseggjar gefi fjallinu sérstæðan svip. Valda þeir því, ásamt hæð og hrikaleik norðausturhlíðarinnar, að Þverártindsegg minnir töluvert á ýmsa af bergrisum Alpafjallanna.

Austan Þverártindseggjar er Kálfafellsdalur, um 15 km langur frá Þjóðveginum í Suðursveit og inn í botn, þar sem geysistór hrunjökull, Brókarjökull, steypist í 900-1000 m háum fossi frá meginjökli Vatnajökuls niður í dalinn. Innri hluti Kálfafellsdals liggur 100-200 m yfir sjó, en allt um kring gnæfa tindar af stærðargráðunni 1300-1400-1500 m yfir sjó. Latur

því að líkum, að umhverfi dalsins er með fádæmum hrikalegt, til nær allra átta.

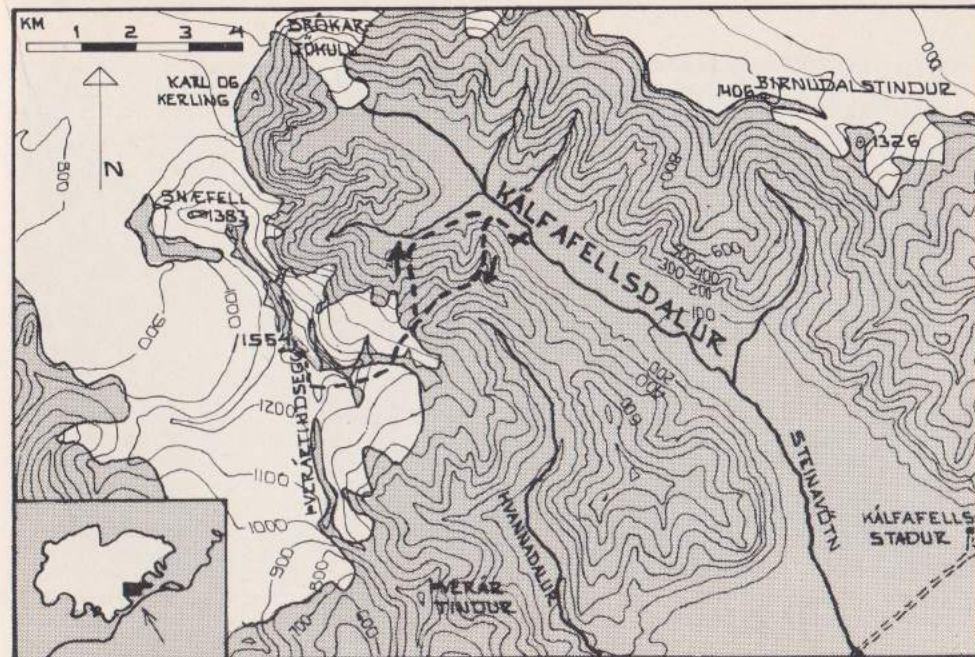
Vestan Kálfafellsdals ber hæst Þverártindsegg, sem að ofan gat. Gengur dalverpið til SV út frá innanverðum Kálfafellsdal og fast upp að norðausturrótum eggjarinnar. Ekki þekkir undirritaður nafn á þessu dalverpi. Mætti ef til vill nefna það Eggjardal. Verulegt jökulvatn flaðir á sumrin frá Egginni niður Eggjardal, er þar enda lífíll gróður.

Nokkru innar í Kálfafellsdal gengur annað dalverpi, Vatnsdalur, til SV út frá dalnum. Nafnið mun dregið af því, að áður lá fremsta tunga Brókarjökuls fram fyrir minni Vatnsdals, var þá jökullón í dalnum.

Ofan við botn Vatnsdals gnæfa tveir mjög sérkennilegir steindrangar, líklega tugir metra á hæð. Drangar þessir sjást víða að, nefnast Karl og Kerling, og virðist Karlinn með öllu ókleifur. Væri þó verðugt verkefni fyrir íslenska klifrara að kanna dranga þessa, ef til vill mætti finna þar færa leið.

Austan Brókarjökuls gnæfir röð af hnúkum í suðurbrún Vatnajökuls, frammi á norðausturbrún Kálfafellsdals. Falla þar nokkrar skriðjökulstungur ofan í hlíðar dalsins, milli hnúkanna. Hæstur þessara hnúka er Birnudals-tindur, 1406 m. yfir sjó. Birnudalstindur sést óvíða úr botni úr botni Kálfafellsdals, því að lægri fjöll, nær dalnum, skyggja á hann. Greiðfarast mun að ganga á tindinn upp úr Staðardal, norðaustur frá Kálfafellsstað, en fært virðist þó að klifra upp hjarnskálar og hvilftarjökla, norður úr innanverðum Kálfafellsdal, og þannig að tindinum.

Austan undir Þverártindi og syðri hluta Þverártindseggjar er inniluktur dalur, Hvannadalur.

Kálfafellsdalur - yfirlitskort: Gönguleið sú, sem lýst er í teksta er merkt með punktalínu og örvum, tjaldstæði með x.

Botn dalsins er í 200-400 m hæð, vel gróinn. Fjallið austan Hvannadals en vestan Kálfafellsdals heitir Staðarfjall, hæst 928 m yfir sjó. Greiðfært er yfir það um Nautastígsskarð, 550 m yfir sjó, er þetta bægleið leið úr innri hluta Kálfafellsdals yfir í botn Hvannadals.

Áður var nefnt, að íslenskir fjallamenn hefðu til skamms tíma lífið kannað Suðursveitar-fjöllin. Til dæmis er undirrituðum ekki kunnugt um nema örfáa Íslendinga, sem lagt hafa leið sína á Þverártindsegg, þótt hún sé eitt af hæstu og svipmestu fjöllum landsins. Því var það í byrjun ágúst 1979, að fjórir félagar úr ÍSALP, Magnús Guðmundsson, Torfi Hjaltason, Guðmundur Pétursson og undirritaður tóku sér ferð á hendur til að skoða ofangreint svæði. Með í förina

slóst bandaríski Himalayafarinn William Q. Sumner, sem dvaldi hér nokkra daga á vegum ÍSALP síðastliðið sumar.

Að kvöldi 2. ágúst öxluðum við byrðar okkar innst í sandraktartúnnum Suðursveitunga í Kálfafellsdal og stefndum inn dalinn. Má reyndar aka á fjórhjóladrifsbílum langt inn í Kálfafellsdal, en við notuðum nú hesta postulanna. Tjölduðum við loks innst undir Staðarfjalli, rétt við mynni Eggjardals.

Að morgni 3. ágúst yfirgáfum við tjöldin um kl. 7.30, bröltum upp hrygginn vestan Kálfafellsdals, við suðurmynni Eggjardals. Reyndist þetta tafsöm leið um brattar skriður og móbergsstrýtur, fyrst upp á nyrsta hluta Staðarfjalls, svo vestur rindann milli Eggjardals og botns Hvannadals. Mikilfenglegt var að horfa þarna yfir

innsta hluta Kálfafellsdals og hrunjökla þá, sem steypast niður í dalbotninn. Heyrðust drunur og dynkir í Brókarjökli alloft á hverri klukkustund. Fjallgöngu- maðurinn finnur sjaldan jafn greinilega fyrir eigin smæð og þegar skriðjökla taka að hrynja við hlið hans.

Að jöklum Þverártindseggjar komum við í um 800 m hæð, rétt ofan efstu draga Hvannadals. Héldum við þar upp jökulfönn uns við komum upp að hrygg austur frá Þverártindsegg, í um 1000 m hæð. Af hryggnum sá vel suður yfir Hvannadal og til Þverártinds. Greinilega mátti fá þægilega leið upp úr Kálfafellsdal um Nautastigsskarð, þvert yfir botn Hvannadals og upp á hrygg þennan.

Eftir þetta gengum við í stóran sveig suður og vestur fyrir hæsta hluta Þverártindseggjar, fórum þar þvert yfir tvo hvilf-

tarjökla, lítt sprungna. Síðasta hluta leiðarinnar upp á háeggina fórum við upp hvilftarjökul, töluvert sprunginn, sunnan undir hátindinum. Var stutt, en allbratt klettahaft, um 20 m hátt, síðasta spölinn af jöklinum upp á háeggina. Reyndist hæsti tindurinn, 1554 m y. sjó, vera rétt hjá þessari uppgönguleið, náðum við þarna upp eftir 10 klukkustunda göngu og klifur frá tjöldunum.

Sæmilega bjart var í veðri þennan dag og víðsýni mikið af Egginni. Sérstaklega þótti okkur tilkomu- mikið að horfa yfir Esjufjöll og mórenurnar á Breiðamerkurjökli, sem minntu helst á bugðóttar hraðbrautir. Í norðri blöstu við Kverkfjöll og Snæfell á Vesturöræfum, en næst okkur var ærið hrikalegt að horfa niður yfir mörg hundruð metra hátt hengiflug og hrunjökla niður í botn Eggjar-

Þverártindsegg séð frá austri. Hátindurinn fyrir miðju.

Rétt neðan við hátindinn: Horft til SA eftir Egginni.

dals, steinsnar frá fótum okkar. Bá jök það enn á hrikaleik umhverfisins, að jöklarnir norðaustan í Egginni voru sífellt að hrynja með drunum og látum, virtist sem þar væri ótryggt að koma nærri.

Á niðurleiðinni bröltum við niður í innri hluta Eggjardals, sunnanmegin. Var þar bratt og ógreiðfært niður, en þó mun skárri leið en sú, sem við fórum upp um morguninn. Náðum við loks í tjöldin eftir 16 klukkustunda erfiða ferð, útkeyrðir en ánægðir. Héldum við svo til byggða morguninn eftir.

Ingvar Teitsson

Willi Unsoeld

Þekktur fjallagarpur látinn.

Það má kalla kaldhæðni Örlaganna, er frækir fjallamenn, sem vinna margt afrekið á ystu mörkum hins mögulega og sleppa lífs úr ótrúlegum mannraunum, tyna svo loks lífi í tiltölulega auðveldum ferðum í þágarfjallinu heima, ef svo má segja. Slík urðu Örlög Willi Unsoeld eins kunnasta fjallgöngumanns Bandaríkjanna, sem lést í snjóflóði á Rainierfjalli 4. mars 1979. Með honum fórst tvítug stúlka, en Willi Unsoeld var á leið niður fjallið ásamt hópi nemenda.

Willi Unsoeld var 52 ára að aldri, er hann lést, og hafði fengist við fjallapríl af ýmsu tagi frá 12 ára aldri. Hann var prófessor í trúarbrögðum og heimspeki við Evergreen State háskóla, en hafði auk þess próf í eðlisfræði.

Unsoeld vann mörg afrek í fjallgöngum, en frægastur mun hann vera fyrir að klífa Tom Hornbein upp vesturhrygginn á tind Everestfjalls og svo niður venjulega leið. Þeir urðu þó á niðurleið að láta fyrirberast á suðausturhrygg fjallsins næturlangt, í 28000 feta hæð. Það var mikil mildi, að stillt var í veðri, þótt frost væri mikið, því að þeir höfðu hvorki tjald, svefnpoka, mat, drykk né súrefni. Unsoeld bjargaði fótum félaga síns frá kali með því að stinga þeim inn á sig, en sjálfur missti hann níu tær. Þegar lækna höfðu gert honum ljóst nokkru síðar, að tánum yrði ekki bjargað, leiddist Unsoeld að bíða eftir því, að þær dyttu af sjálfkrafa. Tók hann sér skari í hönd og klippti þær af sjálfur, eina í senn, en tók svo myndir af fótunum eftir því sem tánum fækkaði. Lauk hann oft fyrirlestrum sínum með því að sýna þessar myndir, og kom þá fyrir að hraustur fullhugi í

Willi Unsoeld

áhorfendahóp leið í ómegnin og var skotið út í láréttari stellingu yfir höfuð manna.

Tærnar geymdi Unsoeld í krukku, en dóttir hans hafði gaman af því að reka þær, svartar og ókræsilegar, upp að nefi gesta, þegar þeir áttu sér einskis illa von. Haft var eftir Unsoeld, að svo hefði hann hrifist af fegurð Nanda Devi, hæsta fjalls Indlands (7817 m), að hann ákvað að kvænast, eignast dóttur og skíra hana eftir fjallinu. Þegar Nanda Devi Unsoeld var uppkomin, fór hún með föður sínum að klífa fjallið Nanda Devi, en það var árið 1976. Svo hörmulega tókst til, að stúlkan lést á fjallinu í 24000 feta hæð, úr bráðum innvortis sjúkdómi, en ætlunin hafði verið að halda upp

á 21 árs afmæli hennar í þessum leiðangri. Indverskir þjóðflokkar, sem búa í nágrenni fjallsins, trúu því, að þar búi gyðjan Nanda á tindinum. Trúðu þeir því að gyðjan hefði tekið sér bústað í hinni ungu stúlku og dvalist í mannheimum um hrið, en síðan horfið til heimkynna sinna á fjallinu.

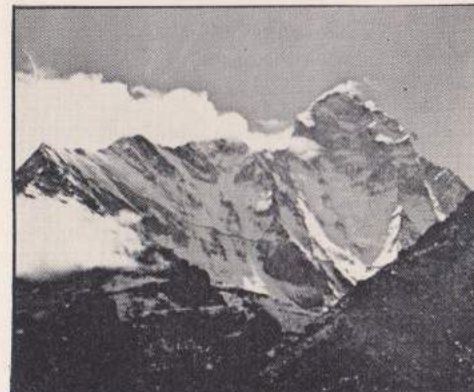
Willi Unsoeld gat lítið gengið á fjöll eftir þetta, því að hann þjáðist af slitgigt í mjaðmarliðum, sem ágerðist mjög. Ólíkt hefði það þó verið honum að leggja gönguskóna á hilluna með öllu. Lét hann ótrauður skera sig upp báðum megin og endurnýja slitna liðfleti, og gat þó brugðið til beggja vona um árangur. Svo vel tókust aðgerðirnar, að hann gat gengið á Rainierfjall 6 mánuðum síðar, og er efalaust, að þar hefur kjarkur og harðfengi hans ráðið úrslitum um árangur.

Willi og Nanda Devi Unsoeld

Willi Unsoeld var óvenjulegur og litríkur afreksmaður. Hann mun hafa notið mikillar virðingar og vinsælda bandarískra fjallamanna og verður lengi minnst meðal þeirra, sem áhuga hafa á fjöllum og fjallgöngum.

Guðmundur Pétursson

Fjallið Nanda Devi

MEÐ Í
BAKPOKANN

Styrktaraðilar

PLASTPRENT HF.

Höfðabakka 9, sími 85600

ÓLAFUR ÞORSTEINSSON OG CO. HF.

Vatnagörðum 4, sími 85044

RADIÓBÚÐIN

Skipholti 19, sími 29800

FORMPRENT

Hverfisgötu 78, sími 25960

Miðvikudagur 6/2: Opið hús:
Sighvatur Blöndahl sýnir myndir af ferð nokkurra félaga í Alpna 1974. Rætt um Hengilsferðina.

Sunnudagur 10/2: Hengill:
Fjallaskíða- og snjóklifurferð. Fararstjóri: Guðjón Ó. Magnússon.

Miðvikudagur 13/2: Aðalfundur:

Miðvikudagur 20/2: Opið hús:
Guðjón Ó. Magnússon og Höskuldur Gylfason sýna myndir úr klúbbsferð í Tindfjöll síðastliðið haust. Rætt um ferðina í Tindfjöll.

Föstudagur 22/2-Sunnudagur 24/2: Arshátíð í Tindfjöllum
Skemmtiatriðum stjórnað af Guðrúnu Úlfhildi Grímsdóttur og Guðjóni Ó. Magnússyni. Hafið skíði með.

Miðvikudagur 27/2: Opið hús:
Sigurður B. Jóhannesson ræðir um "aflfræði trygginga".

Miðvikudagur 5/3: Opið hús:
Helgi Benediktsson sýnir myndir meðal annars af Eigerferð sinni og af ýmsum fjallaferðum innanlands.

Rætt um ferðina á Helgrindur.

Föstudagur 7/3-sunnudagur 9/3: Helgrindur

Á þessu svæði má finna snjó- og ísklifurleiðir af erfiðustu gráðu og fjallaskíðaleiðir fyrir reynda skíðamenn. Umsjón með ferðinni hafa Helgi Benediktsson, Magnús Guðmundsson og Björn Vilhjálmsson. Þátttaka bundin við mjög vana vetrarfjallamenn.

Mánudagur 10/3: Undirbúningsfundur:
Undirbúningsfundur fyrir snjóklifur og vetrarfjallamennskunámskeið-

íð 15.-16. mars á Skessuhorni. Þátttakendur á námskeiðið mæti á þennan fund. Rætt um snjóklifur-útbúnað og aðferðir.

Miðvikudagur 12/3: Opið hús:
Sýndar verða myndir frá Skessuhorni.

Laugardagur 15/3-sunnudagur 16/3: Snjóklifurnámskeið á Skessuhorni:
Leiðbeinendur: Arngrímur Blöndahl, Birgir Jóhannesson. Forgang hafa þeir, sem ekki hafa áður verið á snjóklifurnámskeiði. Fjöldi takmarkast við 12. Þeir sem vilja nota ferðina til annarra æfinga eru velkomnir.

Miðvikudagur 19/3: Opið hús:
1. Guttormur B. Þórarinnsson sýnir myndir af fjalla- og jöklaferðum, m.a. af Heklu og Eyjafjallajökli.
2. Kvikmynd Ferðamálaráðs: Landið er fagurt og frítt.
3. Rætt um ferðina á Eyjafjallajökul.

Föstudagur 21/3-sunnudagur 23/3: Eyjafjallajökull:
Fararstjóri: Jón E. Rafnsson, sími 75311. Þátttaka í vetrarnámskeið Ísalp skilyrði fyrir þátttöku í þessari ferð.

Miðvikudagur 26/3: Opið hús:

Ferðir og fundir ÍSALP

Félagsfundir og opin hús hefjast kl. 20.30 að Grensásvegi 5 nema annað sé auglýst. Eru félagsmenn hvattir til að bjóða gestum með.

Sunnudagur 13/1: Vífilfell:
Fararstjóri: Magnús Guðmundsson.

Miðvikudagur 16/1: Opið hús:
Guðjón Ó. Magnússon ræðir um gönguskiði.

Mánudagur 21/1 og fimmtudagur 21/1: Áttavitanámskeið:
Leiðbeinandi: Einar Hrafnkell

Haraldsson. Þátttaka tilkynnist fyrir 16. janúar. (Ef þátttakendur verða of margir, verður námskeiðinu skipt).

Miðvikudagur 23/1: Opið hús:
Guðjón Ó. Magnússon sýnir myndir af Esjunni. Rætt um Esjuferðina.

Sunnudagur 27/1: Esja:
Fararstjóri: Höskuldur Gylfason, sími 84804.

Miðvikudagur 30/1: Opið hús:
Björn Vilhjálmsson stjórnar umræðum um síðfræði klifurs.

REPRÓ
OFFSETVINNA
PRENTHÖNNUN

LINDARGÖTU 48

25210

VÖRUR SEM VANDAÐ ER TIL

**Camp
Trails**

MoAe

ajungilak.

**Blacks
of Greenock**

ultimate

Paraboot - Galibier

Kastinger

SKÁTABÚÐIN

SÉRVERSLUN
FYRIR
FJALLA- OG
FERÐAMENN.

SNORRABRAUT 58 SÍMI 12045

Rekin af Hjálparsveit skáta Reykjavík